

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 33/1998 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av elmarknadslagen

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 oktober 1998 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av elmarknadslagen (RP 162/1998 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Markku Kuusio, handels- och industriministeriet
- professor (emeritus) Antero Jyränki
- juris licentiat Pekka Lämsineva.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att ett nytt kapitel om elmarknadsavtal skall tas in i elmarknadslagen. Lagen avses träda i kraft senast vid ingången av 2000.

I motiveringen till lagstiftningsordningen anges att den föreslagna lagen skall tillämpas också

på avtal som har ingåtts innan lagen träder i kraft. Eftersom lagen emellertid inte skulle vara retroaktiv i förhållande till den del av avtalen som parterna själv har kunnat komma överens om, anser regeringen i motiveringen att lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Propositionen har författningsrättslig betydelse för avtalsfriheten. Regeringsformen tryggar inte uttryckligen avtalsfriheten, men också den får enligt förarbetet till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 66/II) i viss utsträckning ett skydd genom bestämmelsen om egendomsskydd i 12 § regeringsformen. Propositionen bör ses som en åtgärd som främjar de grundläggande fri- och rättigheterna, eftersom den lyfter upp till lagnivå omständighe-

ter med omedelbara konsekvenser för enskilda elmarknadsparters ställning, rättigheter och skyldigheter. I dagsläget omfattas dessa bestämmelser enligt lag av ministeriets beslutanderätt. Syftet med propositionen är att innehållsligt reglera dessa omständigheter på ett enligt utskottets uppfattning sedvanligt avtalsrättsligt sätt.

Enligt 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen tillämpas lagen också på de anslutningsavtal, elnätavtal och elförsäljningsavtal som har ingåtts innan lagen träder i kraft. Detta innebär ett in-

grepp i redan existerande avtals innehåll. Utskottet har i sin tolkningspraxis förhållit sig negativt till sådana retroaktiva ingrepp, även om okränkbarheten i ett avtalsförhållande inte har ansetts vara alldeles absolut (exempel på nyare praxis finns i GrUU 28/1994 rd, GrUU 27/1996 rd och GrUU 29/1998 rd).

Bestämmelserna i det nya 6 a kap. gäller avtalsvillkor som har kunnat regleras genom beslut av handels- och industriministeriet (fullmaktsbestämmelserna i 9,3 §, 10,2 § och 26 § i gällande lag). Tillämpningen av de nya bestämmelserna på motsvarande delar i de nuvarande avtalen innebär ingen principiell eller ur konsekvenssynpunkt

väsentlig förändring i den nuvarande situationen, där villkoren i fråga kan ändras genom ensidiga åtgärder från ministeriets sida. Regeringsformens 12 § utgör inget hinder för en sådan lagstiftningsåtgärd, menar utskottet.

Utlåtande

Med stöd av det ovan sagda anför grundlagsutskottet värdsamt

att lagförslaget kan behandlas i den ordning som bestäms i 66 § riksdagsordningen.

Helsingfors den 6 november 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Ville Itälä /saml
vordf. Johannes Koskinen /sd
medl. Tuija Brax /gröna
Esko Helle /vänst
Anneli Jäätteenmäki /cent
Marjut Kaarilahti /saml
Juha Korkeaoja /cent
Valto Koski /sd

Heikki Koskinen /saml
Osmo Kurola /saml
Johannes Leppänen /cent
Jukka Mikkola /sd
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /vgr
Maija-Liisa Veteläinen /cent.